

GDE-1168

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

April / May - 2017

Sanskrit : Paper-E.O.-205

(भर्तृहरि विरचितम् - नीतिशतकम्)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचेनाभांथी कोष्पश त्रश श्लोकीनुं भाषान्तर करो : ८

- (१) लभेत सिक्तासु तैलमपि यत्नतः पीड्यन्
पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः ।
कदाचिदपि पर्यटञ्जशशिषाणमासादये -
न्न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥
- (२) विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं
विद्याभोगकरी यशः सुखकरी विद्या गुरुणां गुरुः ।
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परं दैवतं
विद्या राजसु पूजिता न तु धनं विद्याविहीनः पशुः ॥
- (३) कृमिकुलचितं लालक्लिनं विगन्धि जुगुप्सितं
निरूपमरसं प्रीत्या खादन्नरास्थि निरामिषम् ।
सुरपतिमपि आ पार्श्वस्थं विलोक्य न शङ्केत
न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम् ॥
- (४) केयूराणि न भूषयन्ति पुरुष हारा न चन्द्रोज्ज्वला
न स्नानं न विलेपनं न कुसुमं नालंकृतामूर्धजाः ।
वाण्येका समलंकरोति पुरुषं या संस्कृता धार्यते
क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वाग्भूषणं भूषणम् ॥

(५) यस्यास्ति वित्तं स नरः कुलीनः
 स पण्डितः स श्रुतवान्गुणज्ञः ।
 स एव वक्ता स च दर्शनीयः
 सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ति ॥

(ब) गमे ते बे ससंदर्भ सभजवो :

५

- (१) सत्संगति कथय किं न करोती पुंसाम् ।
 (२) मुखस्य नास्त्यौषधम् ।
 (३) सततं वाग्भूषणं भूषणम् ।
 (४) न खलु वयस्तेजसो हेतुः ।

२ मुक्तक काव्यनां लक्षणे जशावी, नीतिशतकनुं मुक्तककाव्य तरीके
 मूल्यांकन करो. १४

अथवा

२ भर्तृहरिनुं कवि तरीके मूल्यांकन करो. १४

३ भर्तृहरिनुं 'शतकत्रय'नी विगते यथा करो. १४

अथवा

३ भर्तृहरिना जवननो परिचय विगते करावो. १४

४ कोठपडा बे विशे टूकनोंध लपो : १४

- (१) सज्जन प्रशंसा
 (२) भूषाओनी भक्ती
 (३) विधानुं भक्त्य
 (४) मैत्रीनी भक्ति

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યમાં લખો : ૧૪

- (૧) સજ્જનોના સંગથી મનુષ્યને કયા-કયા લાભ થાય છે ?
- (૨) ભર્તૃહરિના માતા-પિતાનું નામ જણાવો.
- (૩) ભર્તૃહરિને કયા પ્રસંગથી વૈરાગ્ય થયો ?
- (૪) વિદ્યા એજ સાચું ધન છે ? શા માટે ?
- (૫) માણસના પરાક્રમ માટે કોણ જવાબદાર છે ? કેવી રીતે ?
- (૬) મુક્તકની વ્યાખ્યાઓ આપો.
- (૭) મુક્તક કાવ્યના પ્રકારો જણાવો.
- (૮) વિવેકથી ભ્રષ્ટ થયેલ માણસની ગતિ જણાવો.
- (૯) ભર્તૃહરિના મતે લોકવ્યવહાર કેવી રીતે ટકી રહે છે ?
- (૧૦) ધનની કેટલી ગતિ છે ? કઈ-કઈ ?
- (૧૧) પદાર્થોની ગુરુતા કે લઘુતા કોને આભારી છે ? કેવી રીતે ?
- (૧૨) ભર્તૃહરિના મતે રાજનીતિ કેવી છે ?
